

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСІБ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ НЕЗАКОННІ ЗАВОЛОДІННЯ АВТОТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

Курсант 201 навчального взводу **Панащук Н.В.**

Науковий керівник: старший науковий співробітник наукової лабораторії проблем досудового розслідування кандидат юридичних наук **Брисковська О.М.**

Незаконне заволодіння автотранспортними засобами, як різновид кримінального бізнесу завдяки своїй прибутковості є надзвичайно привабливим для злочинців. Вжиті правоохоронними органами України, заходи щодо забезпечення розслідування таких кримінальних проступків, залишаються недостатньо ефективними. Криміногенна обстановка у великих містах (Київ, Харків, Донецьк, Дніпропетровськ, Одеса, Львів), у яких сконцентровано значну кількість автомобілів, дедалі загострюється; попит на них залишається високим [1, с. 3]. Найчастіше ці злочини вчиняють організовані злочинні групи, учасники яких діють з розподілом ролей та високим рівнем спеціалізації, використовуючи найсучасніші досягнення науки і техніки, постійно вдосконалюють способи незаконних заволодінь автотранспортних засобів.

Як свідчить слідча практика, характер злочину обумовлений специфічними рисами *особи злочинця* (стать, вік, психічні властивості, спеціальність, вміння та навички, а також досвід вчинення злочинів) [2, с. 41-48].

Відповідно до морально-психологічних особливостей особи злочинця, яка незаконно заволоділа автотранспортним засобом, слід особливу увагу приділяти мотиву посягання, який тісно пов'язаний з характеристикою особи злочинця. Для осіб, які мають намір вчинити незаконне заволодіння, щоб покататися немає різниці, який транспорт викрадати: мотоцикл, легковий або вантажний автомобіль. Вирішальним моментом при цьому залишається безпека та простота заволодіння транспортним засобом.

Якщо автотранспортним засобом незаконно заволодівають з метою реалізації, то за даними його характеристики можна припустити яким способом його

реалізують. Ми виділяємо три способи реалізації автотранспорту: 1) оплатне повернення власнику автомобіля; 2) продаж автотранспортного засобу; 3) його розукомплектування з метою продажу на запасні частини. Якщо автотранспортний засіб до трьох років в експлуатації з незначним ступенем зношеності то його, як правило переправляють та продають в інших регіонах держави або країнах ближнього зарубіжжя. У тих випадках коли автотранспортні засоби середнього класу та більше трьох років експлуатації, їх реалізують шляхом розукомплектування на запасні частини.

Відповідно до способу вчинення злочину, зберігання та характеристики автотранспортного засобу яким незаконно заволоділи, ми виділяємо два типи злочинців *ситуативні і підготовлені*. Прикладом першого типу злочинців є неповнолітні, які у більшості випадків досягають злочинної мети без попередньої підготовки в силу сприятливої ситуації, яка виникла випадково, (наприклад, коли на вулиці залишився без нагляду автомобіль). Неповнолітні в більшості випадків досягають злочинної мети без попередньої підготовки в силу сприятливої ситуації, яка виникла випадково, (покататися, доїхати до певного місця тощо наприклад, коли на вулиці залишився без догляду автомобіль).

Прикладом другого типу злочинців є злочинці старшої вікової категорії, які заздалегідь підготовлені, знайомі з сучасними технологіями протиугінних систем, мають необхідне технічне спорядження подолання систем захисту автомобіля, не зловживають спиртним і наркотиками, працюють у групі, їм притаманна чітка дисципліна. Важливою ознакою, за допомогою якої можна встановити злочинців є їхній вік. Вік злочинців у значній мірі визначає вибір автотранспортних засобів та способи їх заволодіння. Нині вікова категорія осіб, які вчиняють незаконні заволодіння автотранспортом, становить від 24 до 35 років (близько 48 %). Набагато менше вчиняються такі злочини одноосібно неповнолітніми від 13 до 15 років (5,3 %). Практика свідчить, що особи, приміром вікової групи 16-24 років (близько 45 %) частіш за все незаконно заволодівають автотранспортними засобами, які знаходяться на відкритих (тимчасових) неохоронюваних стоянках і дуже рідко

викрадають автотранспорт з платних стоянок, а також із гаражів. Характерно, що неповнолітні до 16 років самостійно не вчиняють зазначених злочинів, а після 40 років злочинці вчиняють посягання виключно самостійно.

Проводячи дослідження не було виявлено вчинення вищеназваних злочинів жінками самостійно, такі злочини вчиняють лише в групі з чоловіками – 95,5%, і частіше виступають підбурювачами та пособниками у цих злочинах. Взагалі, у складі групи вчиняються 70 % таких злочинів, що є їх найбільш характерною особливістю. До їх складу часто входять особи, які перебувають у відносинах споріднення, близького знайомства або знайомства один одного до спільної злочинної діяльності. До цих груп, входить значна частина осіб, які раніше засуджені (практично кожний другий), за вчинення корисливих злочинів, крадіжок і незаконних заволодінь автотранспортними засобами, також викрадень автозапчастин, такі особи володіють досить високим злочинним професіоналізмом.

У той же час, специфікою типологічних особливостей членів зазначених груп є і те, що поряд з кримінальним професіоналізмом вони у своїй злочинній діяльності використовують колишній службово-посадовий професіоналізм і свої спеціально-професійні знання [3, с. 10].

За результатами дослідження встановлено, що серед осіб, які притягалися до кримінальної відповідальності за посягання на власність, предметом яких є автотранспортні засоби, раніше вчиняли злочини (40,6 %), з них (40 %) – однорідні. Більша третина злочинців вчиняють такі злочини повторно.

На нашу думку однозначно існує зв'язок між особою злочинця і способом вчинення злочину. Тому, аналізуючи інформацію про спосіб вчинення незаконних заволодінь автотранспортними засобами, їх марки, моделі, терміну експлуатації, можна встановити: цілі, які поставили перед собою суб'єкти злочину, їх професійні навички, технічну оснащеність, вікову категорію та кількість осіб, які приймали участь у вчиненні протиправного діяння. А також окреслити ймовірні місця знаходження викраденого автотранспорту або його частин та визначити напрямки розслідування таких злочинів.

Список використаних джерел:

1. Взаємодія підрозділів карного розшуку та інших служб ОВС у розкритті незаконного заволодіння автотранспортом [Текст] : метод. рек. / [С. С. Чернявський, О. М. Брисковська, А. В. Канашиук та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2011. – 80 с.
2. Лушечкина М. А. О направлениях, задачах и понятии криминалистического изучения личности / М. А. Лушечкина // Вестник МГУ. Серия 11. Право. — 1999. — № 3. — С. 41—49.
3. Стрельченко Д. В. Основи виявлення та розслідування незаконних заволодінь транспортними засобами, учиненого організованими злочинними групами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза” / Д. В. Стрельченко. — К., 2008. — 19 с

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОВС З ГРОМАДСЬКІСТЮ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Слухач магістратури **Панченко Є.В.**

Науковий керівник: доцент кафедри управління та роботи з персоналом НАВС **Хотінь І.В.**

Неодмінно, за часів кризи в політичному, соціальному і правовому полі, за умов нівелювання правових традицій і заборон суспільством, а також низького рівня правосвідомості громадян першозавданням держави і її владних структур має стати забезпечення прав і законних інтересів громадян. Присутнє напруження у відносинах держави і суспільства, суспільних груп і державних структур має направити зусилля на врегулювання наявних конфліктів. З урахуванням сучасних умов вирішення будь-яких конфліктів має відбуватися в дусі співраці, високих правових ідеалів, усталеної практики та відкритості. В свою чергу взаємодія органів держави (у т.ч.